

SZABOLCS

(Telefonsz. az interurbán hálózatban: 132.)

POLITIKAI LAP.

(Telefonszám a városi forgalomban: 132.)

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona.

Egyes szám 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Szerkesztőség: IV. ker., Vasuti-ut 17.

Kiadóhivatal: Iskola-utca 3.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képviselve va-

Rablóvilág.

Midőn a dánosi, többszörös rablógyilkosság megdöbbentő híre szétfutott az országban, mindenki belátta, hogy a vándorló cigányok véres gáztetteit továbbtörni nem lehet. Megindultak a tervezetések, papiron való okoskodások, melyeknek célja a szabadon garázdálkodó haramiafaj megzabolázása volt. A sok beszédnek, sok irogatásnak, cikkezésnek eredménye az, hogy a cigányok most is kóborolnak, lopnak és gyilkolnak.

Ez akkor történik, amikor jól-szervezett csendőrség ügyel élet- és vagyonbiztonságunkra. Akkor történik, amikor a törvény szigora sulyosul az aránylag jelentéktelen bűnök más elkövetőire. A cigány furfang mindig talál kibuvót, ez a veszedelmes nép, bámulatos ügyességet fejt ki a nyomok, jelek eltüntetésénél. Innen van, hogy a csendőrség elismerésre méltó tevékenysége mellett is tömérdek rablás, gyilkosság marad kiderítetlenül. Olyan körülmény ez, mely a cigánykérdés végleges megoldását sürgeti.

Az, hogy a cigánygyerekeket gyermekmenhelybe adják, hogy a rajkók számára iskolát építenek, vajmi keve-

set ér. Nem falat nyujtással, nem cirógatással kell emez elvadult népet megszelidíteni, munkára szoktatni, hanem azzal, hogy helyhez kell őket kötni. Igen, de épen ez a kérdés az, amely-nél nagyon is szétágaznak a vélemények.

Most, amikor Nyiregyháza város-házának udvarán napokon keresztül őriztek egy karavánt, melynek elfogatásánál fegyvert is használtak a csendőrök, adatokat gyűjtöttünk arra nézve, miként lehetne a cigányokat helyhez kötni. Az adatokat olyan gyakorolt férfiak szolgáltatták, akik évek óta bajlódnak a cigányokkal, ismerik azoknak szokásait, fortélyos voltukat.

Ha a cigány rabol, gyilkol, siet elrejtteni a bűnjeleket és a leggyorsabban menekül. Ezt teheti, mert van lova és kocsija. Tessék elképzelni, hogy a dánosi tettesek mily gyorsan futottak szét az egész országban. Mindez nem sikerülne, ha lova nem volna a bűnös cigánynak. Nyilvánvaló, hogy az öregek, asszonyok, gyermekek és felnőttekből álló karaván nem mozoghatna gyorsan, nem menekülhetne, ha lovai nem volnának.

Ha a cigánynak lovat tartani tiltva volna, nem volna cím a vásárookra való járáshoz. A cigány árulja a gebét,

de családja, cinkostársai elszélednek, lopnak a vásárban. A lótartás következtében fordul elő tömérdek lólopás. A cigány leüti rosz lovát, a nála maradt járlatnak megfelelő kinézésű lovat lop és pénzel belőle.

Az éhség, a nélkülözés a fenevadat is megszelidíti. Ez alól nem kivétel a cigányság sem. Ha nem lesz ló, kocsi, letelepszik a cigány és do-loghoz fog. Épen ezért kár a sok teketória. A cigánynak mindene a ló, enélkül nem mozoghat, nem kupec-kodhat. Ha betiltják nekik még a vásárookra való járást is, akkor megszelidülnek, munkához szoknak a most élet- és vagyonbiztonságunkat veszélyeztető haramiák.

El kell ismernünk, hogy a tolvaj-lások száma nagyot csökkent, mert a csendőrségi szolgálat nagyon bevált. Ha mégis fordulnak elő lopások, gyilkosságok, az elkövetője legtöbbje kóborló cigány. Épen ezért sürgős kötelesség a leghatékonyabb módot arra nézve alkalmazni, hogy ez a veszedelmes nép helyhez kötéssék és dolgozni megtanuljon.

Az országnak, városok és községeknek épen azért kerül tömérdek pénzébe a csendőri, rendőri felügyelet mert a cigányok folyton csatangolnak'

T A R C A.**A rózsaaágy.**

Kép a letűnt háreméletből.

Irta: Auspitz Márton.

2.

A kertek alján két férfialak közeledik. Feriz bey jó a férfiruhába öltözött Saidával. A leány boldogan simul szerelmeséhez. Szótlapúl, elmerengve lépdelnek és ijedten összszerezzenek, ha az esti szeliőben egy faág megzörren.

Győzött a szerelem. Saida csellel kijuttott az este a hárem falai közül, egyedül. Magára kapta férfiruháját biztonsággal haladhatott el az örök mellett, és sietett a nagy kuthoz, hol a megbeszélés szerint várt reá kedvese.

Rózsakertek alján, a bársonyos fűbe heveredve és fejét kedvese ölbe hajtv hallgatta a leány Feriz szerelmes szavait és bámulta a kivilágított égboltot, melyről le-lefut egy csillag. Hova-merre viszi azt a csillagot utja?

Az elmúlt éj emlékeitől boldogan kél ki hab vánkosaiból a georgiai leány. Nagy szemei különös fényben ragyognak. Ajkai mintha az adott és kapott csókok folytatásáért remegnének. Az imádotlaltaló együtt-lét, mely álmaiban is folytatódott, ideges hatással volt egész lényére. A holdvilágos éj, a ragyogó ezernyi csillag, a mámorító rózsailat, mit még most is érez, a szerelmes szavak, melyek még most is fülébe csengenek, kizökkentették lelkét egyensúlyából. Felszabdult a szív, hogy szétépje a külső rangfoszlányokat, hogy megvesse a hitvány anyagi érdekeket.

Nem a hárem fogoly királynője, hanem a szerelem istennője Saida, mától fogva. Érti, hogy napjai, melyeket a hárem falak között töltött dédelgetve urától és gyűlölvé féltékeny társnőitől: csak szépségére és bá-jaira, de nem szívére voltak alapozva; hogy ura iránt érzett vonzalma csak ösztönszerű ragaszkodás volt a hatalom képviselőjéhez, mely ragaszkodásban a szívnek a legkisebb szerep jut.

— Oh! de mit tegyek? bármilyen lépésen a biztos halált vonná maga után; nem a száműzetést, a háremekből való kizárást várhatnám — hisz ez boldogító is volna — hanem a halál akármelyik iszonytató ne-

mét, melynek még a megválasztásában sem volna szabad kezem.

Milyen is volt az elmúlt éj ott a rózsakertekben, hol balzsamos illatban fürödtem! Egy olyan éjszakát még át kell élnem Vele, szabadon! A többit pedig bizzuk a sorsra, mely éltünket intézi.

S mintha minden előbbi gondolatát fedelte volna, mik agyában megvillantak, a szép Saida szól rabnőjének, hogy jelentse be urának. Beszélni kíván vele. Pár perc múlva már előtte is állott és földig hajolva egészségére kívánván az éjszakai nyugalmat, a pasa számolya elé kuporodott.

— Allah növezzse meg szakálladat (a sirban) és nyujtsa meg életedet (ahogyan én gondolom)! Álmodat szeretném elmondani, mely mult éjszakámat bearanyozta. Megengeded, hogy elmondjam? s piros ajkai csókot nyomtak a pasa — kezére.

— Mond, hallgatlak, hangzott a bele-egyező válasz. A nargyiló szopókáját szájába dugva, apró mozgékony szemait a leány ajkára szegezve hallgatta Hasir pasa Saida meséjét.

— Messze, messze jártam; nevét sem tudom az illető országnak. Augyalok szárnyaikra kaptak s vittek, vittek egy rózsali-gebe, hol semmi más növény nem termett,

**Eisler Károly**

divatáruházába Nyiregyháza az őszi Saisonra a megszokott

dus választékban megérkeztek Női blousok, gallérok, nyakkendők, keztyűk, Francia reform fűzők, harisnyák, zsebkendők, cipők, alsószoknyák, női és férfi sapkák, kalapok, ingek, kocsi takarék, Plaudok, a legfinomabb válikendők, toilette szerek, stb. stb.

☛ Telefon 114.

☛ Telefon 114.

rabolnak, gyilkolnak. Már takarékoskodási szempontból is gátat kell vetni eme ronda, vakmerő, fegyelmetlen nép rakoncátlankodásának. De korunk felvilágosodottságával sem egyeztethető össze, hogy ilyen, vérszomjas emberek kóboroljanak szerte az országban. Egészségi tekintetek is amellett szólnak, hogy ne engedjük, miszerint ez a ronda, szennyes faj hurcolja egyik országból a másikba, vidékről vidékre a különböző ragályt.

A mai emberek mindent az emberszeretet nevében akarnak elintézni. A könyörületlen, vad, felfegyverzett, vérszomjas nép nem érti meg, sőt kigunyolja az ő javát célzó, legjobb akaratot. Itt olyan eszközöket kell alkalmazni, melyek hatnak. Tessék sorainkat, melyekben a gyakorlat, a tapasztalat beszél, figyelembe venni azoknak, akik fogalommal sem bírnak a cigányok elvetemültségéről, ravaszságáról. Ha ezt teszik, egy évtized alatt megváltozik a cigányság vad természete és sokkal, de sokkal kevesebb lesz a dánosi és hasonló esetek száma.

A Nemzeti Szalon képzőművészeti kiállítása.

Lapunk szűk kerete, sajnos, nem engedi meg, hogy olyan mértékben és olyan lelkességgel méltassuk a Nemzeti Szalon Nyiregyházán rendezett képzőművészeti kiállítását, amilyenre az mind művészi színvonalával, mind a ránk, mellőzött vidékiekre való nagy fontosságával rászolgált. Csak meleg elismerésünknek óhajtottuk kifejezést adni pár sorban a tárlat fővárosi és nyiregyházi rendezőinek, a Nemzeti Szalon lerándult, fáradságot nem ismerő képviselőinek és a minden szépben és jóban előljáró Besenyei körnek.

Ezen elismerésünk lelkünkben fakadt ezen művészi esemény első hírére is de teljes mértékben betelt, mikor végig szemlélők a kiállított képeket. Azt a meggyőződést merítettük szemléletünkben, hogy egy ilyen képzőművészeti kiállítás igaz hatása nem a képek mennyiségében ha-

nem azok minőségében rejlik. Mert aki ezen tárlatot a képek száma után akarná megítélni, tárlatnak szegényesnek találná, ami azonban a képek minőségét illeti, bátran elmondhatjuk, hogy ilyen kis keretben művészebb képeket összegyűjtve Nyiregyházán még nem láthatunk. Ha pusztán csak Benezur Gyulának ama néhány képe diszitené a megyeháza gyönyörű dísztermét az is elég ok volna arra, hogy városunk apraja-nagyja bámulatra és hódolatra a megyeháza dísztermébe záródokoljon. Az ő képeinek kiállítása ezuttal tisztán művészi célokat szolgál. Mindannyi magántulajdon s csak a művész nagyságának illusztrálására és közönségünk izlésének nemesítésére, nagy fáradozás révén hozták azokat hozzánk a mi legnagyobb lelki gyönyörűségünkre. És ha Benezur képeit illetőleg méltatásba bocsátkoznánk, nem volna magasztalásunknak vége-hossza.

Minden képéről kötetes tanulmányokat lehetne írni, aanyira eleven, a megszólalásig életerős minden arckifejezése, amely tudvalevőleg legerősebb oldala Benezur művészetének.

Más művészek képei közül leghosszasabban és legmegkapóbban lekötötte figyelmünket, hogy néhányat kikapjunk a sok közül: Packa Kornélia „Intim szomszédság” c. festménye, amelynek a háttérben ábrázolt virágos kertje sok szép édes hangulatot kelt. Jóleső érzéseket keltett. Nagy Lázár „Nyári vendéglője” melynek árnyékos pihenője kiváltja belőlünk a kép természetben való megjelenése utáni vágyakozást. Igen kedves hangulatával ragadja meg figyelmünket Fehérné Boemm Ritta „Virágos udvara is. Élénk színezésével és valóban festői tárgyával kiemelkedik Pálffy József „Kikötőben” című festménye. Gyönyörű alkotás L. Propper Aranka „A mese” című csoportképe, melyen a mesét hallgató baba valóságos netovábbja egy elragadó baba megfestésének. A csoportképek közül legbeszédesebb a terefere, melyen oly élők kifejezése tükröződik vissza az arckon a terefere témának, hogy szinte maguk is beállunk a tereferelők érdeklődő csoportjába. Mesés árnyékolásával, mistikus ábrázolásával állít meg bennünket Jendracsik Jenő „Várakozás” című remeke, melyen egy félhomályban várakozó szép női alak képezi a festmény magvát. Igen szép és részleteiben is finom kidolgozású mű Budapest a Gellért hegyről mely Markó Ernő kiváló alkotó erejét dicséri. Kozák István több hangulatos képpel szerepel a kiállításán, melyek mindenikéből nagy jövőt jósolhatunk fiatal művészeinknek. Figyelmet kelt Evva István mándoki tájrészlete is mely egy-

magában is fényes bizonyítéka a festő művészi képességének.

Lehetséges, hogy ha újra meg újra kezdenők a kiállított képekben való gyönyörködést, ismét másokat találnánk legszebbeknek, ami leginkább igazolja azt, hogy milyen pompásan van összerálogatva ez a képzőművészeti kiállítás. Fogadják hálánkat a ritka művelzetért, melyet városunk lakosságának szereztek.

Fehér (Angora) boát és muffot 3 óra alatt tisztít.

gyászruhákat 24 óra alatt fest.

Gabulya Mihály

kelmefestő, vegytisztító és plissérozó intézete Nyiregyháza, Pazonyi-utca 13. (Zrinyi szálloda udvar.)

Fenn az ernyő, nincsen kas.

Benezur gyönyörűen ünnepeltük. Ha a fogadtatása nem is volt oly impozáns mint a főrabbié, de azért büszkén mondotta a polgármester ur a pályaudvaron: „Eljöttünk mi hárman . . .” Ha nem is igen lengtek lobogók, ha nem is hagyták ott sokan a fekete kávé, ha nem is akadt dalkör, mely dalával emelje az ünnepély fényét, ha nem is töltöttük meg a hangversenytermet nagynevű világhírű művészeink ünnepelésére, de volt 9, mond: *kilenc koronás vacsora*. Aki kilenc koronát költhet egy vacsoráért, annak havonta hasonló célra 270 koronát kell elköltenie. Mivel pedig arról volt szó, hogy a város ünnepelje ez alkalommal Benezur Gyulát, a rendezőség bizonyára a lakosság vagyoni állapotát, terjedelmes költségekét vette alapul a taksa megállapításánál. És ha a rendezőségről feltesszük, hogy a helyi viszonyokkal ismerős (és ezt fel kell tennünk), akkor Nyiregyháza a világ leggazdagabb, legboldogabb városa. Avagy tessék nekem előhozakodni még egy olyan várossal, melynek lakói ha mindjárt ünnepnapon is kilenc koronát költhetnek egy vacsorára?

csak rózsza, a logcsodálatosabb fajtákból, a legbódítóbb illatuakból. Az angyalok intésére a piros, fehér, sárga rózsafajokból száz és száz tündérrő szállt ki, kik habruháikban köröttem kört képezve járták a tündérek táncát. Megbűvölve szépségüktől, aranyszőke hajuktól s elfáradva nézésükben leaktartam ülni a földre, de nem mertem, mert a föld is nyíló rózsabimbókkal volt behintve. Az angyalok észrevéve zavaromat, pillanat alatt ágyat készítettek számomra és tudod miből? Rózsaszirmokból. Rózsalevél volt a párnám, még a takaróm is. Szóval nem fejezhetem ki azt az érzést, azt a mámort, mely akkor urrá lett felettem. Fejem fölött a ragyogó csillagokkal én is tündérrőnek képzeltem magamat. A nagy fáradságtól és attól való félelmünkben, hogy engemet is egy rózsakehelybe zárnak — elaludtam. Álmodtam az álomban.

— Kár volt elaludnom, mert mikor szememet felnyitottam, a rózsáliget tündéreivel eltűnt előlem és én szobámban egyedül találtam magamat. De a rózsáillatától nem tudok szabadulni. Rabja lettem a virágok királynőjének. Megtudnék halni érte. Ah! az a rózságy. melyben feküdtem! Hatyutollal bélelt, selyemből-bársonyból készült párnád nem oly puha, nem oly csalogató, mint a

selymes, életet lehelő rózsalevelek, melyek érintése mámorítóbb a legédesebb csóknál, a Te csókodnál. Teljesítsd rabszolganőd óhaját: készíts nekem egy rózságyat, amilyen az volt, a szabad ég alatt, a rózsakertben, csak egy éjszakára. Ez számomra a mennyországot nyujtaná s Neked csak egy intésedbe kerül annak teljesedése. Tedd meg ezt nekem s Allah megjutalmaz érte.

Hasir pasa a legöregebb angolt is megsegényítő hidegvérrel hallgatta a kipirult átszellemlő leányt s midőn ez beszédét befejezte, a nargyilé szopókáját kivéve szájából csak ennyit mondott: meg lesz Saida.

A pasa szava Isten szava. A virágzó rózsakerteket másnap kegyetlen kezek mind letarolták, csak egyet hagyva meg, a legszebbet, melynek közepére a rózságyat állították. Fegyveres katonák felügyelete mellett ezer számra hullottak le a rózsafajok. Hiába szegült ellene a szegény paraszt sirva-könyörögve vagy fenyegetődzve; nem használt semmit. A pasa parancsának teljesülni kellett. Köszönjék meg, hogy ép bőrrel nézhetik a kényur szórakozásait!

Mire az est eljött, pompázó kert kellős közepén emelkedett egy kis rózsaház, melynek tetője, ajtaja, falai mind rózsából voltak

felépítve. Ebben a rózsaházban állították fel a rózságyat, halálát okozva megszámlálhatatlan rózsáéletnek, még a hervadás, a ki-mulás előtt. Fehér rózsza, piros rózsza . . .

Esti lönge szellő, fülemile csattogása, csillagos ég . . . minden, minden szerelemtől suttog, szerelemtől álmodik . . .

A rózsakert, közepén a tündéri házikóval, teljesen el va zárva a külvilágtól. Kívül fegyveres katonák, benn érdemekben gazdag háremőrök védik azt avatatlan szemektől.

Jókora darabot megtett a hold utjából, midőn zárt koesi érkezik a kerthez és kiszáll Saida, a hárem gyöngye s nyomában egy másik nő. Belépnek a rózsaházba, melynek ajtaját a sárkányként őrt álló eunuch ntáruk bezárja. Csakis így lehet nyugton a palotájában szuanyadó pasa kinek kora már nem engedi meg hogy a Saida szépségeiért kitegye magát a hüvös éjjeli levegőnek. Saida ugysem uaatkozhatik a melléje adott rabnő társaságában.

Lönge szellő fuvalma, pásztorfurulyának mélabus hangja, rózsáillat, csillagos éj, az egész nagy mindenség szerelemtől álmodik ezen az éjszakán . . .

Őszi ujdonságok

női ruhadiszkekben megérkeztek

KOHN IGNÁTZ

női férfi divat és rövidáru üzletében.

Városháza. Telefon 129.

Kár azonban, hogy ezt a mesés statisztikát megdöntötte a banketten jelen voltak csekély száma s főképen az a tény, hogy a jelen voltak felének is a város maga fizette a vacsoráját, a másik felének pedig kutya kötelessége volt a megjelenés. Szó ami szó, ennél a pontnál a rendezőség alaposan túllőtt a célon.

Nem akarjuk a vacsorázók szájaizét utólagosan elrontani, de amikor az a cél, hogy a város kimutassa dicső szülőtte iránti hódolatát, nem szabad ilyen akadályt gördíteni a résztvevő szándéka elé. Benczur Gyula művészete nemcsak a leggazdagabbaké, de a legárvább inges-gatyás tirkákoké is. De nemcsak, hogy a népet zárták ki, de a rendezett viszonyok között élő kaputos embereket, tisztviselőket, tanár embereket is kizárták ezzel a baklövessel az ünneplésből, holott éppen az lett volna a főcél, hogy a bankettel való ünneplés számolgatásban is kifejezze a város lakosságának hódolatát.

Hiába, ez a nagyvárosi hóbort, drága eszemiszrom, ősi bűne már a magyarnak s így az egészben meg van az az egy vigasztaló, hogy magyarságunkat „kidomborították”. Szomorú vigasz ez az ősi jel most, amikor ezzel ellentétben drágaság tekintetében vidékünk már annyira modern, hogy csaknem belepusztulunk a nagy modernségbe. Nem a zugori parventi felszólalása ez, de azé az intelligens lakosságé, amely mindeure képes, hogy rajongásának kifejezést adjon, de amely ilyen alkalommal nem a vendéglőst szándékozik boldogítani, hanem az ünneplést művészt. — Bár mennyire fáj is, hogy a szép ünnepnek ezt az árnyoldalát szóvá kell tennünk, tanulság és a jövőben való mihez tartás okáért ennyit el kellett mondanunk.

Művészt.

A Benczur Gyula tiszteletére rendezett ünnepségek sorozatának befejezéseül a Bessenyei kör művésztélyt rendezett a Korona szálló nagytermében, amelyen az ünneplés és a tiszteletére Nyiregyházára érkezett művészek kivül a Bessenyei kör művésztélyének szokott közönsége volt jelen, bár ezuttal az ugyanakkor tartott agarász-ismerkedést miatt kisebb számban.

Virrad. Megindul ismét a kialudt életfolyamat. Madárdal köszönti a felkelő napot. Szegény, darócruhás parasztemberek ásóvalkapával vállukon, reménnyel szívükben balagnak ki a mezőre, hogy folytassák ott, hol tegnap elhagyták.

Csak a rózsakert csendes. Az őrtálló katonák türelmetlenül várják, hogy az urnó felkeljen és visszatérjen a palotába.

A rózsaházikó az enyészet, a mulandóság megtestesült képe. A tegnap még életkedvtől duzzadó, illatos szindus rózsafejek ma már halottak, fonyadtak, színük összefolyt megtört, illatuk émelygős. Eltűntek befejezték.

Megérkezik végre a tegnapi zárt kocsi, hogy Saidát visszazárlítsa urához. Az eunuch felnyitja az ajtót s belép a házikóba, de ugyanabban pillanatban visszatáncorodik. A szobából folyó, bódító levegő árad ki.

Saida ott fekszik a rózsagyón, mosolygó, hűfészéccel arccal, holtan. Mellette a szép Feriz bey, kiből szintén elköltözött a lélek oda, ahol nem fáj semmi. A szoba közepén hever a női ruha melyben — Saida rabnőjének öltözve fel — bejuthatott szerelmesével a rózsaházba. kijátszva az örököt, a pasát — csak a rózsákat nem.

A halott rózsafejek meghosszulták halálukat. A teljesen elzárt szobában, melybe szabad levegő nem juthatott, egy éjen át felgyülemelő bódító, később mérges leheletükkel megfolytották a két szerelmezt, midőn azok legszebb álmukat aludták.

Sófia, 1909. okt. hó.

Az estét dr. Vietórisz József főgimnáziumi tanár nyitotta meg »Strófák Benczur Gyula ünnepélyére« című alkalmi költeményével, amelyben Benczur Gyula nagybbszabásu festményeinek sorozatát és azoknak alkotóját dicsőítette. A költemény úgy tartalmával és kidolgozásával, mint előadásával nagy hatást keltett.

Utána Colbertson Sasa, a 15 éves és máris világhírű hegedűművész lépett a dobogóra, érdekes gyermek arcával, melyet dus hajzat övez, annak alól mély tűzű fekete szemek csillognak. A gyermek művész élethistóriája is érdekes. Atyja skót származású, aki azonban Amerikában nevelkedett. Mint bánya-mérnök került Európába, Oroszországba. Ott egy kozák hessman leányát vette nőül. Ebből a házasságból származott Sasa, aki a Kárpátok tövéen látott napvilágot. Majd szülei visszamentek az Ural és Kaukasz vidékére. Ott nevelkedett Tiflisben és Grazbán. Első zenei oktatója egy falusi tanító volt, aki felfedezve nagy talentumát, szüleit rábirta, hogy Prágába adják a conservatoriumba, ahonnan Kubelik Ján is kikerült.

A kis Sasa, aki ez év novemberében tölti be a 16-ik évét, teljesen befejezett hegedűművész, aki Tartini »Ördög trillái«-nak vagy Paganininak az angol himnusz felett irt változatainak óriási nehézségeit ép oly játszó könnyedséggel győzi le, mint amilyen művész ihlettel interpretálja Mozart Adagioját, Dvorzak Humoreszkjét vagy a ráadásul előadott Berceust.

Zongorán — Zsizsmann Rezső orosz honfitársa megbetegedése miatt — Resovszky Sándor fiatal magyar zongoraművész kísérte, próba nélkül! Valósággal »beugrott«, mint a színészeknél mondani szokás! Épen azért joggal tarthat számot elnézésre, ha néhol kísérete nem simult teljesen a kísért hangszerhez. Ugy halljuk egyébiránt, hogy valamelyik Bessenyei estén önálló zongora számokkal óhajta igazi tudását bemutatni, amely elé valóban a legszebb várakozásokkal tekinthetünk.

Igen kellemes és kedvező benyomást keltett az est közönsége előtt Weichhart Aurora urnó, az aradi zeneiskola énektanárnője, aki az »Afrikai nő« opera nagy áriájában hangjának terjedelméről épen úgy mint többi számaiban énektudásáról tett bizonyosságot. Különösen behelgő pianói keltettek maradandó hatást. Zongorán dr. Popini Albertné urnó kísérte ismeretes művészetével.

Kiválóan értékes száma volt az estnek Kociány Ödön festőművész költői lendületű alkalmi csevegése a magyar történelmi festőművészetéről és annak fejlődéséről, melynek csúcspontján épen a nap hőse: Benczur Gyula áll.

Általában az egész est méltó volt a nagy naphoz, melynek rendezésében és sikerében ezuttal is dr. Popini Albert főtitkárá az orosz-lánrészt.

Séta a városban.

Tudósítás a leányegyesület előadásáról.

A leányegyesület kedden, szerdán
Olyan estét rendezett,
Hogy prózában e dolgról
Beszámolni nem lehet.
Nyolc órától éjfél tájig
Csupa báj volt és költészet
E két estén az elhagyott
Patkány — pardon! — muzsafészek.
Az éhező gyermekekért
Lejtettek egy sereg táncot
Nyiregyháza virágai:
Szabolcsban a legszebb lányok.
Azonkivül volt színjáték,
Zongoraszó, magyar nóta,
Felolvasás és ami fő:
Nagy summa pénz egy csomóba,
Amiből majd a zord télen

Nem egy árva jóllakik.
— Áldja meg az igaz Isten
A leányegyesület dolgait.

Fürediné Molnár Margit
Liszt Ferentől, Mendelsohntól
Játszott s ha ő zongorázik,
A közönség mindig tombol.
Ujjai, mint szellemujjak
Csodás, bűvös táncot jártak:
Nincs is párja Fürediné
Szép zongorajátékának!
— Azután „Egy csésze tea“
Című kedves apróságot
Adtak elő s a tetszés már
Ekkor tetőfokra hágott.
Kovács Irén olyan bájos
Talpraesett báróné volt,
Hogy már pusztán látására
Minden férfi szíve lángolt.
Szabó Jóska — kis öccsét is
Olyan nagyon elragadta,
Hogy az büszkén felkiáltott:
(Az egész ház meghallhatta)
„A mi Jóska! láncosadta!“
Oláh Jenő méltósággal
Oldotta meg amit ráért
Nagy Elemér, a rendező:
(Ő játszotta meg a bárót.)

Schleisz Sándor az inast adta,
De nem szállott az inába
— Játékközben ahogy bejött
Ahogy kiment — bátorsága.
Pelchrimovszky Irén urhölgy
Énekel pár szép magyar dalt
És mondhatom, ki is vonta
Magának a nagy diadalt.
És amikor véget ért a
Kedves Irén szép éneke,
Olvassa és lejtve jött a
Táncok tarka története.
Kardos István olvasta fel
Hét részletben ezt a dolgot
S nyomban reá tarka-barka
Édes leánysereg forgott.
Előbb jöttek a görögök:
Edit, Dóra, Mari, Annus,
Ica, Vali, Idus, Piroška,
Lili, Jolán, Mici, Emmus.
E sok bájos görög nőcske
Szemrevaló plasztikával
Táncolt, ami mesterükre,
Pereszél Karolára rávall.
Majd Ruzsonyi Katóknak
Volt páratlan fő sikere:
Ara b-táncán csak úgy csüngött
A nézőtér sok száz szeme.
Hajós Margit, Groák Bertus
Szunyogh Erzsébet, Márta s Wieland
Mozdulatán az a sok száz
Szem ugyancsak fel-felvillant!

Mesesszerű hatást keltett
Ezután a Japán-kettős:
Oláh Mici s Lauffer Marcsa
Váltak ebben a két esthős.
Annyi bájjal, annyi keccsel
Járták est a kettőst végig,
Hogy bizistól kevés volna,
Hogyha magasztalnám égit.
Sexty Anna hét fátolyát
Nagy csodálat közepette
Bontogatta s szinte bántuk,
Hogy mért nem száz körítette
Bertus, Rózsi, Marcsa, Mancsi,
Déry Margit, Balczár Irma
Mellette a nagy-nagy sikert
Hasonlóképen kivonta.
Irma, Erna, Valli, Jolán
A r o c c o -táncot járták,
Sikkel, biztos nyugalommal
S tapsolták is, akik látták.
Ilus, Márta, Emma, Berta,
Bella, Nanó, Mancsi, Lili
Mind kiváltak s közöttük még

STERN SÁNDOR

uri és női divatáru üzletébe

NYIREGYHÁZA, Pazonyi-utca 2. sz.

nagyálasztékban
* * * érkeztek

uri és női fehérneműek, téli trikot-aruk, harisnyák, bőr-
és kötött keztyük stb., stb.

szőrme boák és muffok

Olcsó szabott árak.

*Prok Judit és Schlichter Dili.
Egert Rózi és Porubszky
Boston variációja
Még a taplószi nézők
Kedvét is kipattantotta.
Elragadó gráciával
Lejtették a nemes táncot
S az igazi lelkesedés
Minden arcból kisugárzott.
Most jött csak a táncok tánc:
A Palotás. Tűzzel hévvel
Négy pár járta. Szinte csoda,
Hogy a színt nem szedték széjjel.
Fráter Ica, — Tamáska Lenci,
Görömbey — Báthy Emma,
Kálnay Lenke — Szabó József,
Barthos Jenő — Seress Anna:
Ők voltak a palotásnak
Dicsőített táncolói.
Tapsviharban kezdett ekkor
A publikum széleszolni,
Ennyi jóért, ennyi szépet
Áldás Kégly Szerénára!
Józsa Rózsa, Szabó József,
Vass Jenő, — nektek is hála!
Áldás szálljon mindenkire,
Ki ez estért fáradozott,
Amely zok-sok éhezzenek
Vigasztalást, enyhet hozott!*

D.

Szabolcsiak találkozó helye,
Bármikor ha felutaznak Pestre:
Sebők kávéháza: „Kistaludy”,
Ott játszik esténként a híres cigány: Hasi!

HIREK.

Anyámhoz.

Szomorú, őszi időben, amikor künn hul az eső
És a sápadt napkorongra ráborul egy szürke
Ilyenkor elfog a kétség s folyton azon töp-
Van irgalom, könyörület? Gondolkodom Van-e
Isten?

Régi fénykép van előttem, Anyám képe. Előt-
Nem ismerem. Hisz oly korán elvette tőlem a
Olyan korán elragadta, még csak nem is
Öntudattal nem láthattam... Töprekedem
[van-e Isten?

De megdöbben fájó szívem s elszáll messze-
Ó hozzá, ki megtanított, hogy van irgalom,
Hozzá, ki felnevelt engem anyai szeretetével
És lelkemben a holt képét, élő anyám fog-
[alta el.

Mindenható örök Isten! Oh hallgasd meg hő
Irgalmas szent kegyelmeddel
Áld meg, áld meg
Jó anyámat
Anyukámat!

Aliquis.

Nyiregyháza ünnepe.

Kedves kötelességet ról le Nyiregyháza
város közönsége, amidőn a vármegyével és a

Bessenyei-körrel karöltve, a Benczur Gyula
szülőházát emléktáblával megjelölte. Ezzel
egyidejűleg tartja városunkban a Nemzeti Szal-
on képtárlatát és rendezte a Bessenyei-kör
egyik estélyét. Ez a három esemény nem
csak időben esett össze, hanem egymásnak
kiegészítője volt és a megnyilatkozott meleg
érdeklődés nemcsak a multnak tiszteletben tar-
tásról tett tanubizonyságot, hanem arról is,
hogy erősen fejlődő városunk közönségében
él a szép iránti szeretet és olyan pártolásban
részesíti a művészetet, amely fővárosi niveau
álló estélyek tartását is lehetővé teszi.

Benczur Gyula szombat este érkezett
meg Debreczen felől városunkba nejevel fiá-
val és a fővárosi művészekkel egyetemben.
Az állomáson nagy közönség jelent meg tisz-
teletére, akik között ott voltak a hatóságok
fejei is. Először gróf Vay Gábor főispán,
szép beszédben üdvözölte, majd Majerszky
Béla polgármester mondott rövid, de annál
közvetlenebbül ható beszédet. Ezután Benczur
a város diszfogatán a főispán lakására hajta-
tott és ott szállt meg.

Másnap 10 órákor volt a megyeházán a
Szalon megnyitása. Szép számu és intelligens
közönség jelenlétében folyt az le, amelyen
először is Popini Albert a Bessenyei-kör agi-
lis titkára beszélt és visszapillantást veve a
multra, konstatálja, hogy 4 évvel ezelőtt a
Szalon 162 képet hozott le, most pedig 360
festménnyel és 27 művésszel van itt. Üdvözlí
a művészeket, különösen Benczur Gyulát.

Déri Béla a Szalon titkára megköszönte
a szives fogadtatást, és elismeréssel szól a
Bessenyei-kör, annak elnöke és a közönségnél
megnyilatkozott lelkes pártolásért.

Végül gróf Vay Gábor beszélt. Élénk
tetszés között fejtegette, hogy valamely termet
nem kényelmes berendezése, sőt nem is a
festményekkel való teleaggatottsága teszi Sza-
lonná, hanem a művész megértése, szeretete
és becsben tartása. Nyiregyházát akkor ihlette
meg a művészet, amikor Benczur falai között
megszületett. A maga részéről és a kormány
megbízásából is üdvözlí Benczurt, családját és
művésztársait. A táviratok felolvasása után a
tárlatot megnyitottnak jelentette ki. A kiállítás
létrehozásért táviratilag mondott köszönetet
gróf Andrassy Gyula a főispánnak, az alispán-
nak, és a polgármesternek. Táviratot küldött
még gróf Vay Gáborné, Apponyi, Meskó,
Mikszáth, Molnár Viktor, Korányi Frigyes,
Gellért Jenő, Fehér Sándor, Rottman Macart,
Horváth Géza és mások.

Ezután a közönség megtekintette a tár-
latot, a nagy művész pedig polgármesterünk-
kel sétakocsizást tett. Megtekintette az ág. ev.
templomban a keresztelő medencéjét, volt a
gimnáziumban, az ág. ev. központi iskolában,
ahol mindenütt ünnepélyesen fogadták.

Nagyon tetszett neki a Sóstó természeti
szépsége és örömmel értesült, hogy a jövő év-
ben kiépítik. Délben az egész művésztársaság
és városunk előkelősége a főispán és a pol-
gármester vezetésével a kis koronában, Ben-
czur szülőházában ebédelt.

Délután ment végbe az emléktábla lelep-
lezése, amelyen igen nagy közönség vett
részét. Geduly Henrik a Bessenyei-kör alelnöke
szép beszédben fejtegette, hogy önállóságra
törekvő országunknak, olyan nagy férfiakra
van szüksége, akinek neve az egész világban
ismertté lesz, és vele az, hogy igenis van
magyar művész. Beszédének végén lehullott a
lepel és láthatóvá vált a márványtábla követ-
kező felirattal: Itt született Benczur Gyula, a
magyar festőművészet halhatatlan mestere. A
Nemzeti Szalon XXXIX-ik vidéki műkállítás
alkalmával ezt a helyet Szabolcsvármegye,
Nyiregyháza városa és é Bessenyei-kör örök
időkre megjelölték. 1909. október 19-én.

Délután ment végbe a Nyiregyháza vá-
ros diszpolgárságáról szóló oklevél átadása,
amelyen a polgármester vezetésével számos

tisztviselő és képviseleti tag vett részt. Az
ünnepi szónok Bogár Lajos főjegyző volt, aki
igen szép beszéd kíséretében nyújtotta át a
Dávidházy műintézetében készült remek kivi-
telü okmányt. Benczur meghatóttan köszönte
meg szülővárosának kitüntetését.

Este művészestély és bankett volt a
Koronában, amelyekről lapunk más helyén
számolunk be.

Szezonzáró házi viadalt rendez holnap
délután a Ny. T. V. E. bujtosi pályáján. Sik-
futás, magas- és távugrás, gerely és kalapács
dobásból van a program összeállítva. Tag
40, nem tag 60, diák 30 fillért fizet

Izgalmas jelenet játszódott vasárnap a
Morgó melletti közútnál, amelynek tövében
ruhákat leltek. Az arra járók figyelmes szem-
lélet után fel is fedezték a vízben egy fejét
és segítségül hívták a tűzoltókat, akik aztán
a több százra szaporodott nézők zajos de-
rűltsége között ki is huztak egy rothadt
káposztafejet.

Alakuló gyűlés. Dr. Prok Gyula elnök és
Fazekas János titkár a városi dalegylet tagjait
f. hó 28-ának esti 8 órájára a központi ág.
ev. iskolába nyíjalakulási gyűlésre hívta meg,
amelyen az alapító és pártoló tagokat is szí-
vesen látják.

Dalestély. A vasutas dalárda nov. 6-án
a Kiskoronában estélyt tart. Programja vál-
tozatos, érdeklődés iránta nagy.

Új ügyvéd. Dr. Benedek Dezső Széc-
henyi-tér 7. sz. alatt ügyvédi irodát nyitott.

A mezőgazdasági kiállítás vadászati osz-
tálya felhívást intézett vmegyénk lakosságához
a vadászati eszközök, élő és kitömött állatok
bejelentésére. Határidő: december 1.

Kettős szenzáció. Az Apolló színház ál-
dozatok árán gyermekszépségversenyt ren-
dez városunkban. A szülők látogassanak el
november 20-ig Hunyady műtermében, ahol
ingyen leveszik a kicsikéket s majdan a ké-
peiket felvetítik. Az első díj 200 koronát tesz
ki. Az e heti műsor valósággal szenzációs.
Kiemelendők: Virginius dráma, Krupp ágyu-
gyára, Halászás a Dunán és egy tuca! nevet-
tető kép.

Eljegyzések. Sipos Imre naményi ref.
s. lelkész eljegyezte Debreczenben Budaházy
Etelkát, Budaházy Miklós takarékpénztári pénz-
táros kedves leányát. Tamáska Endre a nyi-
regyházi polg. fiúiskola jeles tanára eljegyezte
Hegedűs Mariskát.

Dömötör György Miskolczon a vasuti
munkások és a rabok előtt értekezett az al-
kohol kártékonyágáról. Beszédével nagy hatást
ért el.

Csodagyerek. A napokban városunkban
egy olyan gyereket mutogattak, akinek 1 é
és 1 hónapos korában súlya 26 kilogrammot,
hossza 80 centimétert, nyak vastagsága 32
centimétert, hasbősége 73 centimétert, mell-
bősége 66 centimétert, fejátmérője 45 centi-
métert, combvastagsága 4 1/2 centimétert tett ki.
Született Kisbányán Balázs János 22 és Balázs
Anna 21 éves napszámos szülőktől, akiknek
rokonságával lehet magyarázni a kis János
abnormis termetét.

Pótvásár lesz Nagykállóban okt. 28-án.

A sorsóvásár Nyiregyházán ministeri en-
gedély folytán megnyílt.

Cigány tett. A Nyiregyházán rablás miatt
letartóztatott bóbor cigányok holmiai között
felismerte Káté Antal h.-bőszörményi lakos
okt. 6-án ellopott lőszerszámaikat.

A betegsegélyezési pótadó lajstrom a v.
adóhivatalban megtekinthető.

A kassai katonai élelmezési raktár okt.
26-iki határidővel lisztzállításra irt ki pályá-
zatot. Megtekinthető a városháza bejáratánál.

Cigány temetés. A rablás miatt letartóz-
Lakatos-Balogh familia megtudta, hogy gyer-
mekeit a menhelybe küldi a hatóság, s emiat

Kreisler Simon Nyiregyháza.

Nagyraktár vízmentes kerti ernyők-
ből gyönyörű színekben.

Telefon 138.

Telefon 138.

Ajánlja dúsan felszerelt, kizárólagos szőnyegáru raktárát,
ahol mindennemű szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítők,
linoleumok, gyökérszőnyegek, valódi besztercebányai gyapot-
pokrócok a legolcsóbb árakban beszerezhetők. — Ugyanott
egy teljesen jókarban levő beteg-tolókosci jutányos árban eladó.

szerdán nagy jajveszélést rendezett és a város háza fogházában 7 földre fektetett rajkó felett cigányénekeket énekelt. Ennek végeztével megakarták fojtani a kicsinyeket, hogy ne kerülhessenek idegen kézbe, csak hogy a csendőrség idejébe közbelépett. Másnap aztán el is szállították a rajkókat Debrecenbe.

Eljegyzés. Dr. Propper Dezső helybeli ügyvéd eljegyezte Kaufmann Ilonkát Nagykarolyból (minden külön értesítés helyett),

Tűzi játékok. Vadász-, flóbert és revolver-töltények, lőpor és serét legjutányosabban beszerezhető Hirsler Mór fűszerkereskedőnél Nyiregyházán, Városház-tér 5. Ugyanott játszókártyák, hegedűhúrok, dohányzsinegeg, nagyban és kicsinyben elárúsítatnak.

Nagy összeget takarít meg ha szőnyegget, függönyt Ungár Lipót nagy áruházában vásárol. Telefon 63.

Perzsa szőnyegek rendkívül olcsón nagy választékban kaphatók. Hoffmann Arthur kárpitos üzletében.

Magyar feltalálók olvassák el a magyar szabadalmi hivatal elnökének levelét, melyet a Magyar tudományos Akadémiához intézett a magyar feltalálók érdekében. Kivánatra e levél szövege díjtalanul megküldi Molnár Ödön mérnöki irodája. Budapest, VII. Erzsébet-körut 30. Telefon-szám 119.00.

Menyasszonyok és vőlegények, valamint Debreczenen keresztültutazók és arany ezüst és ékszer ajándéktárgyak beszerzése előtt állók figyelmét felhívjuk a Löfkovits Arthur és Társa arany, ezüst, óra és ékszerárú üzletére, mely Magyarországon a legnagyobb s Debreczenben a Piac-utcán van.

TANÜGY.

Az elemi iskolai tanítás reformja.

Az analfabetizmus.

Mozgalmas és izgalmas politikai életünk lefoglalta ma a közönség érdeklődését. Nem törődik most senki egyébbel, mint a kormány dolgaival, politikai fogásokkal és csalafintaságokkal. Ami ezen kívül esik, mellékes, az nem érdekes, unalmas. A mai tulságosan ideges világban igazán nem volt érdemes feltalálni a repülő gépet, sem a kormányozható léghajót. Mit repülőgép, mit kormányozható léghajó, mikor ez vagy amaz a képviselő, államtitkár vagy miniszter tartja fogva a kedélyeket. Pedig ugyancsak sok nevezetes közérdekű jelenség érdemli meg az általános érdeklődést. Sok olyan esemény adja elő magát a politikai láthatáron kívül, amely normalis viszonyok között országos érdeklődést keltene.

Szólni akarok egy olyan nevezetes újításról, melynek korszakalkotó szerepe van. Arról van szó, hogy az elemi iskolai oktatásnak egy fővárosi tanító új, könnyű, egyszerű és erős alapot teremtett, amelynek óriási jelentősége van. Akár a csepp iskolás gyermek az első elemi osztályban, akár a felnőtt írás-olvasást tudatlan ember néhány leckeóra alatt könnyen megtanulhatja az írás-olvasást, amit a tanító eddig csak hosszú és keserves

munka után tért el. Eddig csodálatosnak és hihetetlennek tartottuk, hogy egy hat éves, fegyelmezetlen eszű gyermek, aki még betűt soha sem látott *8—10 óra alatt diktálás után teljesen folyékonyan írni tudjon.* Holott ezzel eddig a tanító egy esztendeig vesződött. A *Gábel-féle rendszer* szerint valóban játék, mulatság, szórakozás az egész.

Gábel Gyula székesfővárosi tanítónak köszönhetjük ezt a haladást, amely a külföld művelődését is már tizenegy nyelven szolgálja és az analfabétizmust hadseregünkben is már csaknem kiirtotta.

Isten bocsássa bűnömöt, de nem hittem eddig sem a miniszteri rendeletnek, de még paedagogus társaim lelkesült szavainak sem és pedig azért nem, mert az utóbbi években nagyon sok hír szállingózik az elemi iskola nehéz, alapvető munkájának ilyenféle csodaszereiről. Tévedtem! A hírlapoknak az említett módszerről szóló miniszteri rendeletnek, a lelkesülő kartársnak igazuk volt, esetleg nem eléggé méltatták a szóban forgó valóban nagy értékű vívmányt, amely egyszerűségével mindinkább meglepi a szemlélőt. Hogy a dolgról személyesen meggyőződjem, meglátogattam Gábel Gyula osztályát. Október 20-a volt. Meg kell említenem, hogy a kicsikék akkor még könyvet sem láttak maguk előtt. Ugyanis Budapest elemi iskoláinak első osztályaiban az iskolaév első két hónapjában tisztán csak hangoztatási gyakorlatot szabad végezni. *Gábel osztályában mégis úgy írt-olvasott már mind a 62 gyermek, mintha egész esztendőn át könyvből tanultak volna.* A cseppségek, akiket magam szólítottam ki, diktálásomra folyékonyan írtak egész szavakat és egy kezem ügyében levő újságból egészen folyékonyan olvastak. No, hát ez egyenesen bámulatos! Tudják-e azt igen tisztelt olvasók, hogy mi ez? Ez az elemi iskola és annak révén az egész iskolázás rendszerének teljes átalakítása és megújítása. Ez a tanügyi vívmány, amelyről egyesek azt vélik, hogy csak az elemi iskolára nézve fontos, míg a középiskola felsőbb osztályaira, sőt egész társadalmi életünkre is kihat. Harminc esztendeje működöm mint főreáliskolai és főgimnáziumi tanár a tanítás és nevelés terén. Mindig figyelemmel és lelkesedéssel kísértem a tanítási eredmények mozzanatait; *de oly nyomot semmi sem hagyott lelkemben, mint ez az egyszerűségével, mondhatném naivságával, a gyermek szunnyadó lelkébe villamos reflektorként bevilágító eljárás.*

Ugyan ezt a rendszert alkalmazza ő felnőtt analfabéták oktatásánál is, ahol ugyan ilyen eredményeket ér el. Az osztrák-magyar monarchia kaszárnyáiban, — melyekben a közös hadügy- és a magyar honvédelmi miniszterek rendeletei alapján ezen a rendszeren tanítja a képlár az analfabéta regrutát, egy, vagy kétheti oktatás után nem akad katona, aki írni, olvasni nem tudna. Az eredmény mindenütt szenzációs, bámulatra méltó.

Sajó Sándor, budapesti iskolai igazgató a vallás és közoktatásügyi miniszterium hivatalos felszólítására éppen erre nézve ezeket mondja előterjesztésében:

„Mult évi április havában a X. ker. Hajtsár uton fekvő tüzerlaktanyában szereztem meggyőződést a Gábel féle módszer meglepő sikeréről. Mintegy husz magyar parasztfiú, valamennyien analfabéták, szép szá-

las katonák, Gábel ur módszerén tanulták az írás-olvasás mesterségét. Én a hatodik leckeórán voltam jelen, a szemem láttára valamenynyien meglepően hibátlanul, tisztán és kifogástalan szép vonásokkal a következő mondatot írták le tollbamondás után: „Első Ferenc József Magyarország apostoli király. Érte és hazánkért életünket és vérünket is feláldozzuk” (Névalírás).

„A katonák alföldi parasztfiúk voltak, kik többnyire tanyákon nevelkedtek és iskolába soha sem jártak; hogy ez volt a hatodik leckeóra, nem csak a fiúk tanusították valamennyien, de a jelen volt őrmester is.”

„... Gábel eljárásának, mely lényegesen különbözik minden más újabb módszertől és eljárástól, főként az az előnye, hogy egyszerű, világos, természetes, bárki által egyszeri hallásra elsajátítható, mert nem tanít semmi fölöslegesét, sem mesét sem jelent, amit később el kellene felejtene, hanem csak magát a hangot és jelét.”

„Meggyőződésem — így végzi Sajó a jelentést — hogy Gábel módszere az egész világon el fog terjedni és kiszorít minden más módszert. Felette egyszerű és természetes.”

Amint tehát Gábel rendszere meghonosul Magyarországon alig találhatunk majd hazánkban embert, aki írni-olvasni nem tud. Most fájdalom 1.400.000 analfabéta van.

Újságokat, könyveket olvas majd minden parasztagazda, de még bérese és kanásza is. A műveltség elterjed nálunk rövid idő alatt úgy, hogy remélhetőleg elfoglalhatjuk az első helyet e tekintetben a kontinens többi államai között. Hiszen minden állam műveltségi fokát úgy szokták mérni, hogy hányan tudnak vagy nem tudnak írni-olvasni! Akkor aztán igazán nem lesz okunk azon csodálkozni, ha a politikai események lefoglalják a legutolsó ember érdeklődését is, hiszen mindenki, de mindenki újságot olvas majd. Nem lesz szükség arra hogy az egyetlen írástudó ember olvassa fel az újságot az egész falunak, mert olvassa azt mindenki maga és pedig otthon és nem — a korcsmában.

Valóban méltán üdvözölhetjük Gábel Gyulát e nagyszerű találmányáért és örülhetünk annak, hogy ezen nagy jelentőségű és világot bejáró rendszer feltalálója magyar ember.

Kérem, Szerkesztő ur, adjon helyet ezen soraimnak becses lapjában, amely mindég szívesen szolgálja az iskola és a művelődés ügyét. Hálára kötelez evvel minden apát, anyát és minden magyar embert.

Kész tisztelettel:
Beilaugh Aladár,
középkisk. tanár.

Nyilttér.*

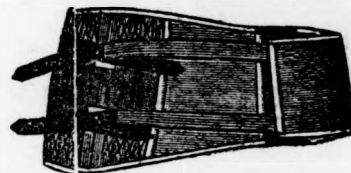
Meghívó. Külön értesítés és meghívás helyett ez uton hívjuk meg a nyiregyházi izr. hitközség t. tagjait és ismerőseinket a hó 24-én, vasárnap reggel 7 és fél órakor lakásunkon (gróf Károlyi-tér) tartandó „Brisz Milah“ uj-

* E rovat alatt közlöttékért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Sérvbajosok ne mulasszák el a legújabb szabadalmazott

Blumberg-féle **Sérv-záró** beszerzését, mely új találmány minden eddigi sérvkötőt felülmul, 16 koronától feljebb.

Lágyéksérvkötők 6 K-tól feljebb a legfinomabbig.
Haskötők Kézsmárszky tanár szerint minden árban.
Havikötések 2 koronától feljebb.



Suspensorok 56 fill.-től feljebb.

Betegápolási cikkek eredeti gyári árban szállít

Óvszerek tucatja 2 koronától feljebb a lehető legfinomabbig.

Irrigatorok 2 K 40 fill. feljebb „

Görcsérharisnyák értágulás ellen 3 K 60 fillértől feljebb. Ujdonság!!! Varrás nélküli gummi harisnya!!!

BLUMBERG JÓZSEF
orthop. kötszerész Nyiregyháza.
Telefon szám 96.

Ne tévovázzék, ha fáj a feje, hanem használjon azonnal

Beretvás pastillát,

amely 30 perc alatt a legmakacsabb migr. int és fejfájást elűzi. Civo- Kapható minden gyógy- sek által ajánlva. szertárban. — Készíti: Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. 3 dobozzal ingyen postai szállítással.

szülött fiu gyermekünknek a zsidó vallás kötelékébe való felvételi ünnepélyére.

Nyiregyháza 1909. okt. 22.

Tisztelettel
Friedmann Vilmos
h. rabbi és neje.

Drága de rossz liszt!

Ha Önnek t. «egy kereskedő» semmi köze a «Törökszentmiklósi malomhoz» és csupán humanitásból dicséri fel, miért nem más uton teszi ezt? Miért nem szokása szerint a Zöldség piacon?

Ha nem fáj Önnek tisztelt egy-két kereskedő a Fleischl és Schmetzer (nem tudom, jól irtam-e két jó magyar nevet) feje, miért helyezi el szellemi szörny szülötteit ujságba, pénzért?

Ön lesz az »egy kereskedő«, ki a számokkal úgy szokott bánni, hogy egy milliónál meg sem áll; azt látom cikkében össze-vissza dobált számaiból.

Tisztelt nénike! Ne haragudjon, majd elmondhat mindent a perben, minden Önnek provisiót nem adó malomról; szokása szerint — ott majd felelni fog az István malom meg-rágalmazásáért is.

Legyen már türelemmel, amíg közzé teszem az adatokat.

Aztán meg ne nyalakodjon! A »Szabolcs« szerkesztője épúgy tudja, hogy a lapjában mi történik, mint a »Szabolcsvármegye« szerkesztője. Fődolgoz, hogy kilegyen fizetve a nyilttér.

L.

(Mult számunkról lekéselt)



**Box, Chewreux,
Bagaria és Viz-
mentes Hallina
csizmák nagy vá-
lasztékban kap-
hatók:**

**Friedmann S. Sándor
cipő üzletében,
Városház-palota.
Mérték után ren-
delt csizmák 24
óra alatt elkészit-
tetnek.**



MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ-

Orvosilag ajánlva: vesé és hólyagba-joknál, a vesemedence idült hurutjainál, huykő- és fővényképződésnél, a lég-utak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitünő hatásnak bizonyult.
Főraktár: Wassermann Sámuel, fűszer-, déligyümölcs-, üveg- és porcellán nagy-kereskedőnél. Nyiregyháza.



**Sirkövek tiz száza-
lékkal
:: olcsóbb mint bárhol. ::
Goldberger Dávid Nyiregyháza,
Vasuti-u. 20. sz.**



Acél- göpredőnyt

I. minőségűt aján-
lunk kartellen kívül,
azonkívül faredő-
nyöket (ablaknak,
ajtónak) lécredőnyö-
ket (különböző szí-
nekben), ponyva-
szerkezeteket stb.

**E. S. Rosenthal's
Erben**

Bécs (Wien), XV.
Rosimagasse 19.

Szabolcsvármegye és a vidék egyetlen elegánsan, fővárosi izléssel berendezett

Arany ezüst ékszer óra nagyraktar. Sándor Rezső

Nyiregyháza, Városház-u. 3.
Remek csiszolású brilliant ékszerek.
12 és 6 személyes ezüst étesszközök.
Alkalmi ajándékok 13 próbás ezüst
és chinaezüsből.

Kitünő minőségű órák.

Óriási választék.

Szolid árak.

Óra és ékszerjavítások.



ÓVSZEREK!

Valódi francia és amerikai gyártmány!

Orvosilag ajánlva! Feltétlen biztos!
Eredeti csomagolásban.

Á r a k:

12 db. finomminőség K 2—4
12 db. francia gyártm K 6—10
12 db. eredeti amerika K 10—12
Capot american rövid K 4—6
Hálfolyag 12 db finom K 6—10
„Non plus ultra“ K 12—16

Mintagyűjtemény célszerű összeállításban
12 drb. K. 6—, 25 drb. K 8.—

Női óvszer „Pesarium oclisium“ K 3—5

Sérvkötő valódi angol acélrugóval K 7—10

Cs. és kir. szab. Keleti-féle pneumatikus
pelottával egy oldal K 12.—, két old. K 24.—
Óvakodjunk silány utánzatoktól!

Suspensor (heretartó) darabja K 1—2-40

Havibaj-kötő darabja K 5—11.

Haskötő darabja K 7—24. Gummi görcsár-
harisnya darabja K 3—12. Irrigator telje-
sen felszerelve, darabja K 5—9.

Uj! „Auto vaginal spray“ a legmeg- Uj!
bizhatóbb női óvszer. K 15

Szétküldés titoktartás mellett. 20 koronán felüli ren-
delésnél 20 százalék árkedvezmény. Képes árjegyzék
ingyen és bérmentve.

KELETI J. gumiárak és beteg-
ápolási cikkekgyára,
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

HA NINCS SZALMA, NINCS TRÁGYA.

Ez a veszély fenyegeti a gazdaságot az idén, amely pedig nagyon megsínyli az állati trágya hiányát, mert annak különösen fizikai hatását a műtrágyák sohasem pótolják.

A szárított hizósértéstrágyával

kitünő eredménnyel, jutányosan és biztosan pótolhatja mindenki a hiányzó istállótrágyát, ha ismertetést és ajánlatot kér a

BUDAPEST-KÖBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Göcsényi, Schlotzrupfi és Társa cégtől Budapest, II., Gülle-út 23. szám.

Nagyválaszték

Kész gyermek ruhákban, női blousokban, jouponokban.



Van szerencém értesíteni a t. vevő közönséget, hogy a városház-palota mellett, a Szentmihályi utcai oldalon

uri-, női divat és rövidáru

üzletet nyitottam, hol raktáron tartom a legjobb minőségű férfi női és gyermek fehérneműket, nyakkendőket, csipkéket, szalagokat, ruhadíszeket, harisnyákat, kezttyűket, Jéger alsó ruhákat, barchet cikkeket, női és gyermek kötényeket, kézi munkákat és pamutokat, dísz és himző selymeket, zsebkendőket, himzéseket.

Mint hogy a fenti cikkeket első rendű gyárosoktól szereztem be, módomban van a t. vevőközönséget igen olcsón kiszolgáltatni.

Jó áruról, pontos és szolid kiszolgálásról t. vevőimet előre is biztosítom.

Teljes tisztelettel:

Feuer Miksa.

A most nagy tömegben érkezett finu öltönyöknek való kelmékre a nagyérdemű közönség figyelmét felhívom.

Nagy választék valódi angol és honi gyapjuszövetekben.

Guttman Henrik.

Tea **Rum**

és teasütemények nagyválasztékban kaphatók **Rubliczky Mihálynál** Nyiregyházán, Iskola-utca 5.

A gazdaközönség figyelmébe!

Franck Henrik Fiai kassai pótkávégyár igazgatósága a gazdaközönségnek a cikória-gyökér termelését is ajánlja a vetésszorgóba való fölvetésre.

A cikória-gyökér mélytalajú, jóerőben lévő agyagos vagy homokkal vegyített földet igényel, mely lehetőleg már ősszel lett felszántva és megtrágyázva és amelyen előveteménvül „kalászos növények termeltettek.

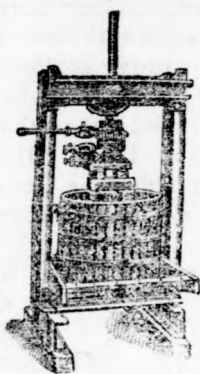
Az 1909. évben a gyár 3 korona 50 fillér árban váltja be a cikória-gyökér métermázsáját „ab Nyiregyháza“ és az átvétel a csapi gyárban levő hidmérlegesen fog eszközöltetni, melynek megtörténte után az egész termés értéke — 3 százalék sulylevonással — készpénzben azonnal kifizettetik.

Bővebb fölvilágosítással szívesen szolgál a gyárigazgatóság.

Kassán, 1909. október hóban.

Franck Henrik Fiai.

URSUS



a legtökéletesebb rendszerű

BORSAJTÓ

a 3-ik erőttétellel felülmúlja minden más szerkezetű sajtó nyomóképességét, ACZÉL csavar és kereszt szerkezettel, a must vasrészekkel nem érintkezik, miáltal a bor megfeketedését kizárja, a törköly egy darabban kivehető.

Képes árlap pinczefelszerelési czikkekről és borsajtókról ingyen és bérmentve.

Tóth Gyula Debreczen. Városház-épület.

Szőlőoltvány,

szőlővesszőről és borról nagy képes árjegyzékemet

INGYEN

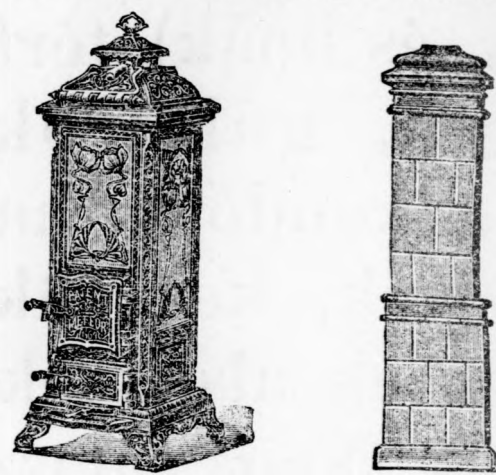
és bérmentve küldöm meg, a ki címét tudatja. Ezen könyvet még az is kérje, aki rendelni nem akar, mert ebből megtanulhatja a szőlőtelepítést s emellett sok szőlőkép van benne. Szőlőoltványokból és más egyéb európai és amerikai sima és gyökeres vesszőkből, a világhírű Delawaréból állandóan több millió készlet eladó, olcsó ár mellett. Több ezer elismerő levél, közte több hercegi és grófi uradalomtól.

Cím: Szücs Sándor fia, szőlőtelepe, Bihardiószeg.

Porcellán kályhák

budweisi és honi gyártmányban.

„Meteor“ folyton égő kályhák.



Felülmulhatatlan fűtőképességgel. Tüzelő ür tüzmentes anyagból.

Legnagyobb tüzelőanyag megtakarítás! Kis helyet foglal el! Árlap ingyen és bérmentve.

Berakott és vaslemez

takaréktüzhelyek.

Tóth Gyula, Debreczen

vasnagykereskedő. városházépület, Piac-u.

Igy növekedett

a Kazinci Köszénbánya R.-T.

(Budapest, V., Váci-körút 16.)

Miért?

évi termése



1903:	1904:	1905:	1906:	1907:	1908:	években.
5400	5600	6000	9600	10,900	11.800	waggon.

mert a **kazinci szén** szobafűtésre, kazántüzelésre, cséplésre egyaránt kitünően beválik.

Állandó butorkiállítás

Glück Jenő butoráruházában,

Nyiregyházán, Pazonyi-utca 10. sz.

Minden vevőnek saját érdekében áll, hogy butor szükségletét addig be ne szeresse, míg a nálam levő legnagyobb választéku, tulhalmozott mennyiségű és legszolidabb kivitelű izleses, részben saját készítményű **háló-, ebédlő-, szalon- és luxus** butoraimat meg nem tekinti, mely alkalommal az igen tisztelt vevőközönség megyőződhetik, hogy **üzletem hrmelyik fővárosi nagykereskedővel is a versenyt mindenkor kiállja.** Cégem szolid, pontos és legjutányosabb árai folytán már eddig is a legjobb hírnévnek örvend. Hivatkozva ismét a tulhalmozott raktári készletre, mely alkalommal az összes raktáron levő butoraimat **bámulatos olcsó áron árusítom.**

Teljes tisztelettel:

Glück Jenő.

A réz-, vas- és hajlitott fa-butort gyári árban árusítom.

Hajlított fa-, vas- és rézhutor nagy raktára.

Szabolcsvármegye legnagyobb butoráruháza

Nyiregyházán, a Törvényszék mellett

Legujabb stilü palisander, mahagoni és fényezett háló és ebédlő berendezések. Angol úri- és női salon garniturák. Ebédlő diványok.

Megfelelő árak. Pontos kiszolgálás.

Lefkovits Zsigmond.

Legtökéletesebb!



Magyarországi
vezérképviselő:

Lukács

Rezső

BUDAPEST,
Szondy-u. 56.

Kényelmes
részletfize-
tésre is kap-
ható.

teljesen látható írásu

í r ó g é p.

Szilárd szerke-
zet. — Könnyű
::: kezelés. :::
Kivánatra díj-
talanul bemu-
::: tatjuk. :::

Megtekin-
hető BRITZ
Miksa urnál,
Nyiregyházán
Iskola-u. 3.

HIRDETÉSEK

jutányos áron
felvétetnek a
kiadóhivatalban.

SIRKÖVEK

mindenféle alakban és nagyságban
legolcsóbb árak
mellett kaphatók:

FÜHRER ZSIGMOND FIAINÁL
Nyiregyházán,

Vármegyház-utca 5-ödik szám.

ROPS

biztonsági gyorsfőző.

Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik.

Szesz ki nem folyhat. Szeszfogyasztásban igen
takarékos.

Kapható minden jobb vasáru és háztartási cik-
keket árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hoz-
zánk fordulni.

Képes prospectus ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részv.-Társ.

— BUDAPEST, V., Külső-Váci-út 74/55. —

Helybeli elárúsító:

Ruzsonyi Pál, Fleiner Lajos, Schwartz
Adolf, Wirtschafter Ármin.



Legnagyobb választék szőrmeárukban.
Szabott árak.

Klein Herman

férfi és női divatáruháza
Nyiregyháza Hohe cukrázda mellett.

Az őszi saisonra dus választékban szőrme-
áruk megérkeztek. Raktáron tartok állan-
dóan nagy választékban a legolcsóbbtól
a legdrágább minőségig. Téli alsó ruhák,
valódi Jäger és dr. Bänger-féle férfi női
és gyermek ingek és alsónadrágok nagy
választékban. Továbbá blouzok, alsószok-
nyák, harisnyák, bőr és kötött kesztyűk,
schalkendők, gyermek plüsch kabátok,
bokavédők, strucpamutból készült kész-
schalok minden színben kaphatók.

Férfi divatickekben nagy választék a
legujabb mellények, nyakkendők, fehér-
neműek. Bőráru, vadász ingek, vadász
harisnyák, gallérok.

Menyasszonyi koszorufátyol.

Baba kelengye nagy választék.



Bélyegzőket, keletbélyegzőket prima
gummiból fél óra alatt készít Klafter Ignác
ruggyanta bélyegzőgyára Nyiregyháza.
Pazonyi-ut 9 — Nyomtatványok izléses kiví-
telben olcsón készítettnek könyvnyomdájában.



Bámulatos hatása van
már 2—3

napi használat után a **Lányi-féle**
LILJOMTEJ-CREMNEK mert a legrövi-
debb idő alatt
eltünteti a szeplőt, májfoltot, pattanásokat
és a bőrt bársonysimává és üdévé teszi.

1 tégely ára 1 korona.

1 drb Lilliomtej-szappan 1 korona.

1 üveg Lányi lilliomtej mosdóvíz 1 K 20 f.

1 doboz Ilona powder 70 fillér.

K a p h a t ó:

Lányi Dezső

„Magyar Korona“ gyógyszer-tárában
Városház-tér és Iskola-utca sarkán.

LICHTMANN VILMOS

cég ajánlja

Nyiregyházán, Széchenyi-tér
3. sz. saját házában épült, dúsan fel-
szerelt gépraktárát, mindennemű külön-
leges — **legkedveltebb** — **gaz-
dasági gépek és gőzekék**
beszerzésére.

Nemkülönben: sok évi — és te-
kintélyes — összeköttetései folytán kü-
ön, jelzálogbanki ügyosztályt vezet in-
gatlanokra nyújtandó legelőnyösebb
törlesztéses kölcsönök megszerzésére,
birtokok eladása, parcellázása, és
ilyenek bérbeadási ügyvitelére.

Nagymélt. Gróf Wolkenstein
Oswald ur tulajdonát képező, Bodrog-
keresztur határában fekvő, circa 250
holdas tölgy erdejében,

bő makk termés

van, sertések makkoltatására eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Gróf Wolkenstein erdőszeti hivatala
Bodrogkeresztur (Zemplén megye.)

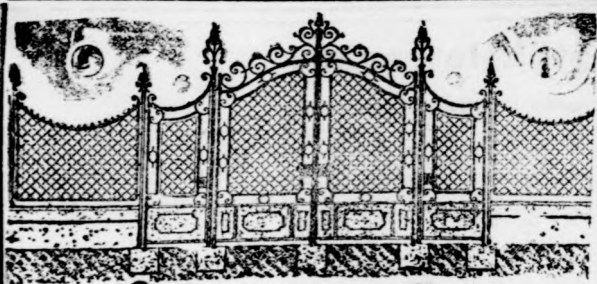
Gramophon áruháza

Pazonyi-u. (Tahy-ház.)

Legjobb minőségű gramophonok,
különböző lemezek raktáron, nagyválasz-
tékban, kedvező **részletfizetésre**
kaphatók. — Lemezek előnyös csere
mellett váltatnak. Ugyancsak minden-
féle kellékek kaphatók és javítások
gyorsan eszközöltetnek.

Tisztelettel:

Gramophon áruháza
Stern Herman.



Meteor és Vulkán

folytonzó Meidinger és

vaskályhák

francia és német takaréktűzkelyek
kályhaernyők, kályhatálcák, sze-
nes bűdönők, fás kosarak olcsóbb
és díszesebb kivitelben.

Kerítés sodronyfonat

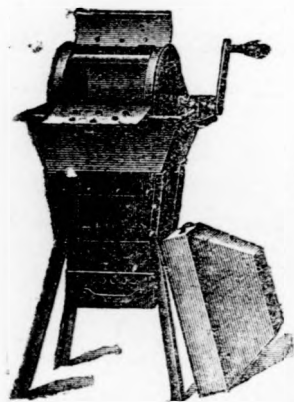
minden jukbőség és drótrastag-
ságban tüskés huzal, sodrony bur-
gonyakosarak, répakiemelő és
répahányó villák, répahántó kések,
villanyesengő felszerelés, vadász-
fegyverek, és forgópisztolyok,
töltények, konyha és házfelszere-
lések. — Répa- és szeeskavágók,
ekék és minden a vas szakmához
tartozó cikkek a legolcsóbb áron

FLEINER LAJOS vaskereskedőnél
Nyiregyházán.
(„Korona“-épület, Pazonyi-utca.)



Steckenpferd liliomszappan

legjobb bőrfinomító, ugyszintén szeplő-
elleni óvszer. Mindenhol kaphatók.



Idő,
pénz és
munka

megtakarítás!

John-féle

gőzmosó gépek, ruhamangorló
gépek, fagyalt gépek, jég-
szekrények, konyha edények,
gazdasági felszerelések,
szőlőprések és szőlőzuzók
nagy választékban

Wirtschaftler Armin

vas és műszaki áruk üzletében
Nyiregyházán.

TÖBB MILLIÓ KORONA

20-30-40-50-65 évi

törlesztésre

OLCSÓ KAMAT

mellett kiadatik földbirtokra,
házra és kezességre.

Kölcsönök már

500 KORONÁTÓL

kezdve folyósíthatók.

Nagy kamatu kölcsönök

OLCSÓ

kamatu kölcsönre konvertáltatnak.

Bárkinek szívesen ad felvilágo-
sítást

HARTSTEIN BANK ÜZ-
LETE

NYIREGYHÁZÁN

Széchenyi-tér 8.

(Mandel Emil-féle ház.)

Tan- könyvek

gimnáziumi, polgári leány
és fiúiskolai, valamint az
összes elemi iskolákban
használandó tankönyvek
beszerezhetők

BORBÉLY SÁMUEL

könyv- és papirkereskedésében
Nyiregyháza. — Városháza-épület.
(Ezelőtt Piringer-féle üzlet.)

Iskolatáskák,
Rajzeszközök, írószerek
óriási raktára.

RUZSONYI PÁL

N y i r e g y h á z á n.

Vadászati,- utazási,- lovaglási- és sport különlegességek.



Ajánlja dus raktárát

Serét vadász fegyverekben
Sauer, Wernig, Cogsusell, Harrison és
Belga fegyverek
Winchester 6 lövetű ismétlő
Browning 5 lövetű önműködő.
Mauser és Manlicher golyós fegyverek
Flóbertek 6, 9, 12 mm.
Browning, Clemen és Steyeri
ismétlő pisztolyok
Üres és kész töltények minden Caliberben
Patron táskák és az összes vadá-
szati felszerelések
M. k. lőpor eladás

Kézi hőröndök és Pósta táskák
Utazó ládák és kosarak
Toilette cikkek
Plaidek és kocsni takarók
Lovagló felszerelések
Színes kerti butorok
Tennis felszerelések
Kerékpárok és kerékpár részek
A legjobb készítményű cipők
Nyulszőr, Loden és Szalma kalapok
Férfi és fiú ingek, nyakkendők
Vizmentes férfi es női gallérok
Nap és eső ernyők.

Fegyvereket teljes jótállás mellett árusítok.

Csősz puskák és revolverek igen olcsón kaphatók